

Jaworska

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-935 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/225/74/91

OPINIA SPOŁECZNA O CZWARTEJ PIELGRZYMCE
JANA PAWŁA II DO OJCZYZNY

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1991 r.

Wyniki sondażu¹ przeprowadzonego w kilka dni po zakończeniu czwartej pielgrzymki Papieża Jana Pawła II do Polski potwierdziły wcześniejsze przewidywania, iż będzie to wizyta skupiająca uwagę i zainteresowanie społeczne, choć mniejsze niż poprzednia.

Zdaniem przeważającej grupy ankietowanych, dla większości Polaków było to wydarzenie ważne, w tym według ponad połowy z nich (47%) bardzo ważne. Co dziesiąty ankietowany uznał, że społeczeństwo nie przywiązywało do niej większego znaczenia.

Podobnie oceniają rangę wizyty respondenci, wypowiadając własne odczucia. Nieco częściej jednak wyrażają opinie, iż pielgrzymka była mało znaczącym wydarzeniem (przede wszystkim osoby w wieku do 30-39 lat, inteligencja, mieszkańcy miast powyżej 500 tys. oraz makroregionu południowo-zachodniego²).

	CBOS				
<i>Jak Pan(i) ocenia, czy dla obecna pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do ojczyzny była wydarzeniem:</i>					
	<i>bardzo ważnym</i>	<i>raczej ważnym</i>	<i>raczej nieważnym</i>	<i>zupełnie nieważnym</i>	<i>trudno powiedzieć</i>
<i>większości społeczeństwa</i>	47%	43%	7%	2%	2%
<i>Pana(i) osobiście</i>	44%	37%	12%	4%	2%

Ponad połowa ankietowanych stwierdza, że wizyta Jana Pawła spełniła jego oczekiwania w bardzo dużym bądź dużym stopniu (głównie ludzie w wieku 50-59 lat, wierzący i praktykujący regularnie, mieszkańcy makroregionu północno-wschodniego). Co dziesiąty jest zawiedziony jej przebiegiem (do grupy tej należą przede wszystkim osoby w wieku do 24 lat, inteligencja, mieszkańcy miast powyżej 200 tys. oraz makroregionu południowo-zachodniego). Ponad jedna trzecia nie określa jednoznacznie, w jakim stopniu spełniły się jej oczekiwania związane z pielgrzymką.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (17) - zrealizowany w dniach 14-17.06.1991 r. na 1000-osobowej próbie dorosłej ludności Polski.

² Zróżnicowania opinii według cech społeczno-demograficznych zawierają tabele aneksu.

		CBOS
<i>W jakim stopniu wizyta Jana Pawła II w ojczyźnie spełniła Pana(i) oczekiwania?</i>		
<i>W bardzo dużym</i>		21%
<i>W dużym</i>		31%
<i>Ani w dużym, ani w małym</i>		26%
<i>W małym</i>		5%
<i>W bardzo małym</i>		7%
<i>Trudno powiedzieć</i>		10%

Zaspokojenie oczekiwań związanych z papieską wizytą charakterystyczne jest przede wszystkim dla respondentów deklarujących, że była ona dla nich ważnym wydarzeniem. Warto jednak odnotować, że prawie jedna trzecia zainteresowanych wizytą nie potrafi jednoznacznie określić poziomu satysfakcji z jej przebiegu, a ponad 5% wyraża swoje niezadowolenie.

Wśród ogółu badanych przeważa pogląd, iż homilie i przemówienia Papieża wygłoszone w czasie wizyty będą miały korzystny wpływ na różne dziedziny życia polityczno-gospodarczego kraju, a zwłaszcza na postawy społeczeństwa. Jednak znacząca grupa jest zdania, iż nauki głowy Kościoła rzymskokatolickiego nie przyniosą żadnego efektu.

w procentach

						CBOS
<i>Jaki wpływ na będą miały homilie i przemówienia Papieża wygłoszone podczas jego wizyty w kraju? Czy, Pana(i) zdaniem, będzie to wpływ:</i>						
	<i>bardzo</i>	<i>raczej</i>	<i>raczej</i>	<i>bardzo</i>	<i>brak</i>	<i>trudno</i>
	<i>korzystny</i>	<i>niekorzystny</i>	<i>wpływu</i>	<i>niekorzystny</i>	<i>wpływu</i>	<i>powie-</i>
						<i>dzieć</i>
<i>codzienne postępowanie i moralność społeczeństwa</i>	20	46	2	1	21	10
<i>aktywność ludzi i chęć do wyteżonej pracy</i>	10	37	4	1	35	12
<i>zaufanie do przemian gospodarczych zachodzących w Polsce</i>	9	34	5	1	36	14
<i>rozumienie dla przemian politycznych</i>	9	37	4	2	29	18
<i>gotowość ponoszenia wyrzeczeń</i>	8	30	7	2	38	15
<i>wzmocnienie religijności społeczeństwa</i>	27	43	2	1	17	10

Co czwarty ankietowany dostrzega jedynie korzystny wpływ nauk Ojca Świętego na wszystkie sześć wymienione w powyższym zestawieniu dziedziny, ponad 1% natomiast - wyłącznie negatywny. Blisko 9% respondentów przekonanych jest o tym, że nie będą one miały wpływu na żadną z tych sfer życia, a 6% nie potrafi zająć jednoznacznego stanowiska w tym względzie.

Największe zasługi należałoby przypisać pielgrzymce Jana Pawła II na polu wzmocnienia religijności, codziennego postępowania i moralności Polaków. Najbardziej kontrowersyjny wydaje się natomiast wpływ wystąpień Papieża na wzrost gotowości do ponoszenia wyrzeczeń przez społeczeństwo - podobne odsetki badanych przekonane są, że będzie on pozytywny lub żaden.

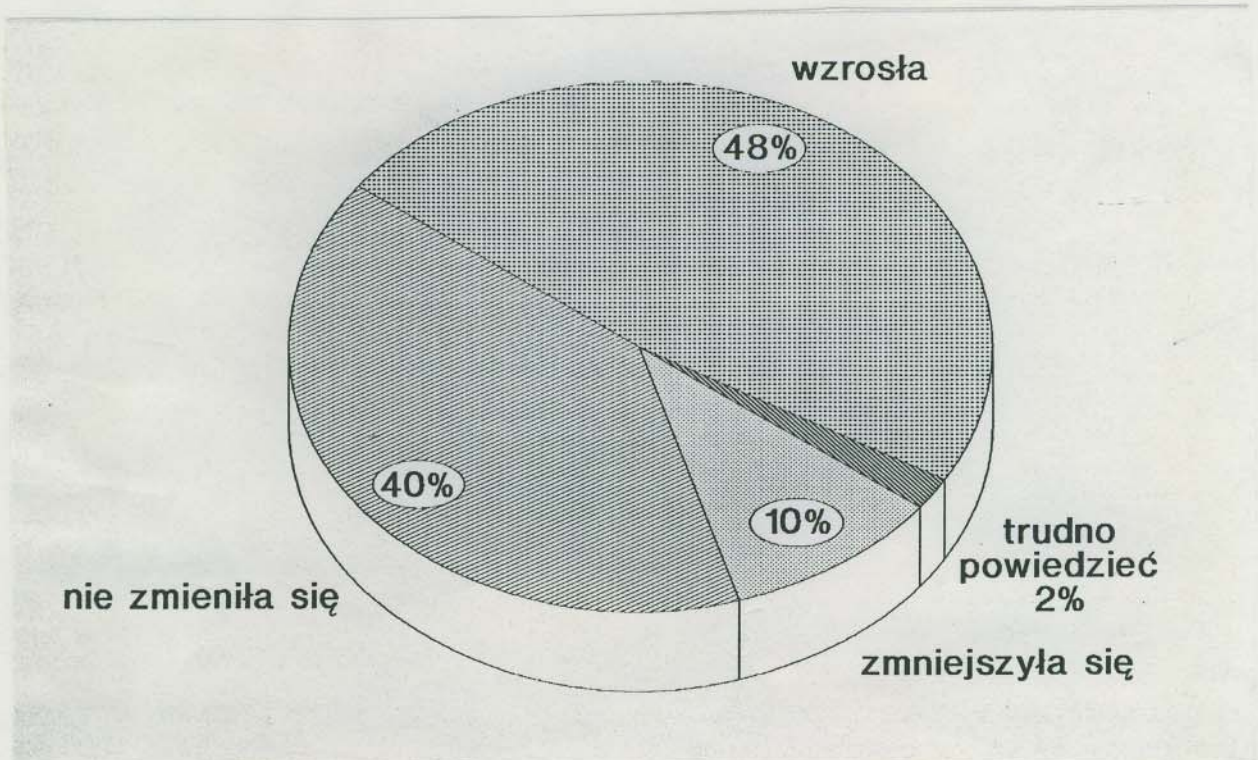
Postrzeganie wpływu wygłoszonych przez Papieża przemówień pozostaje w ścisłym związku z poziomem zaspokojenia oczekiwań związanych z pielgrzymką. W im większym stopniu zostały one spełnione, tym częstsze przekonanie o korzystnych efektach wystąpień (tab. 1). Natomiast wśród respondentów rozczarowanych wizytą dominują poglądy, iż nie będzie ona miała żadnego znaczenia, jak również częściej pojawiają się negatywne jej oceny.

Tabela 1

w procentach

Stopień spełnienia oczekiwań	Wpływ na sześć dziedzin życia polityczno-gospodarczego i postawy społeczeństwa			
	korzystny	niekorzystny	brak wpływu	brak opinii
Bardzo duży	52	0	1	2
Duży	36	0	3	2
Ani duży, ani mały	8	3	14	4
Mały i bardzo mały	5	7	25	3
Brak opinii	9	0	11	32

Podzielone są opinie badanych o wpływie pielgrzymki na popularność Papieża w Polsce. Blisko połowa twierdzi, że można mówić o jej zwiększeniu się, natomiast ponad 40% o braku jakiegokolwiek znaczenia. Co dziesiąty uważa, że przyniesie ona odwrotny skutek - popularność głowy Kościoła zmniejszy się (rys. 1).

Rys. 1. Odpowiedzi na pytanie: *Czy, Pana(i) zdaniem, po ostatniej wizycie popularność Papieża w Polsce jeszcze bardziej wzrosła, nie zmieniła się, czy też zmniejszyła się?*

Duży wpływ na przewidywania popularności Papieża w naszym kraju mają oceny jego homilii i przemówień. Im korzystniejsza opinia o ich efektach, tym zdecydowanie częstsze przekonanie o wzroście uznania głowy Kościoła. Można zatem uznać, że oceny czwartej pielgrzymki Papieża do Polski pozostają w ścisłym związku z jej przebiegiem i papieskimi naukami.

W aspekcie tego ważnego dla Polaków wydarzenia warto sięgnąć do rankingu najważniejszych instytucji życia publicznego kraju³, który wskazuje, iż - pozycja Kościoła rzymskokatolickiego w ciągu ostatniego miesiąca nie uległa zasadniczym zmianom. Przyczyn tej stabilności można doszukiwać się w fakcie, iż tylko 16% ankietowanych we wszystkich badanych przez nas aspektach oceny wizyty Jana Pawła II wyrażało o niej jedynie pozytywne oceny.

³ Zob. "Ocena działalności kluczowych instytucji i organizacji życia społeczno-politycznego". Komunikat z badań CBOS. Warszawa, czerwiec 1991 r.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Jak Pan(i) ocenia, czy dla... obecna pielgrzymka Papieża Jana Pawła II do ojczyzny była wydarzeniem:</i>			
	większości społeczeństwa		Pana(i) osobiście	
	ważnym	nieważnym	ważnym	nieważnym
Ogółem	91	9	83	17
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	92	8	81	19
Kobiety	91	9	84	16
<u>Wiek</u>				
Do 24	97	3	81	19
25-29	93	7	84	16
30-39	89	11	74	26
40-49	91	9	81	19
50-59	92	8	89	11
60 lat i więcej	91	9	90	10
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	92	7	86	14
Miasto	91	9	81	19
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	93	7	85	15
21-100	92	8	81	19
101-500	91	8	87	13
501 tys. i więcej mieszkańców	86	14	67	33
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	97	3	89	11
Północno-wschodni (Białystok)	96	4	89	11
Północny (Gdańsk)	92	7	87	13
Południowy (Katowice)	89	11	86	14
Południowo-wschodni (Kraków)	90	10	81	19
Środkowowschodni (Lublin)	100	0	89	11
Środkowozachodni (Poznań)	89	11	78	22
Południowo-zachodni (Wrocław)	82	18	66	34
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	91	9	86	14
Zasadnicze zawodowe	89	11	81	19
Średnie	95	5	81	19
Wyższe	91	9	78	22
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	84	16	71	29
Pozostali umysłowi	92	8	81	19
Pracownicy handlu i usług	84	16	82	18
Robotnicy wykwalifikowani	87	12	81	19
Robotnicy niewykwalifikowani	93	7	85	15
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	100	0	90	9
Rolnicy	98	2	89	11
Prywatni przedsiębiorcy	95	5	79	21
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie	94	6	91	9
Wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie	89	11	78	21
Wierzący(a), ale niepraktykujący(a)	86	13	67	33
Niewierzący(a)	85	15	7	93
<u>Ocena warunków materialnych</u>				
Złe	89	11	81	19
Przećiętne	93	7	85	15
Dobre	95	5	83	17
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	85	15	71	29
Centrum	90	9	82	18
Prawica	95	5	90	10
Trudno powiedzieć	95	4	90	10
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	95	5	88	12
Skupionych w OPZZ	94	6	81	19
Innych	94	6	82	18
Nie należący do żadnych	91	9	82	18

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: W jakim stopniu wizyta Jana Pawła II w ojczyźnie spełniła Pana(i) oczekiwania?					Liczba osób
	w bardzo dużym	w dużym	ani w dużym, ani w małym	w małym i bardzo małym	trudno powiedzieć	
Ogółem	21	31	26	12	10	998
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	19	30	25	14	12	477
Kobiety	23	32	26	10	8	521
<u>Wiek</u>						
Do 24	12	29	27	17	15	102
25-29	26	18	34	11	11	118
30-39	16	26	32	14	11	232
40-49	17	39	21	12	10	172
50-59	30	29	26	9	6	145
60 lat i więcej	25	38	18	9	9	229
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	23	39	21	8	9	394
Miasto	20	26	29	14	11	604
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	19	35	33	9	4	115
21-100	25	28	22	13	12	210
101-500	19	23	31	14	11	166
501 tys. i więcej mieszkańców	13	19	33	20	14	113
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	20	33	25	11	11	157
Północno-wschodni (Białystok)	33	23	24	5	14	78
Północny (Gdańsk)	13	34	31	15	6	93
Południowy (Katowice)	25	28	25	13	10	178
Południowo-wschodni (Kraków)	17	33	30	8	11	155
Środkowowschodni (Lublin)	25	45	16	3	11	75
Środkowozachodni (Poznań)	18	36	24	11	11	148
Południowo-zachodni (Wrocław)	23	17	29	22	9	114
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	27	33	21	10	9	418
Zasadnicze zawodowe	19	27	31	10	13	247
Średnie	17	31	29	15	9	264
Wyższe	14	33	23	14	14	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	22	30	10	24	14	50
Pozostali umysłowi	19	28	29	14	9	221
Pracownicy handlu i usług	23	30	34	4	9	56
Robotnicy wykwalifikowani	21	26	29	14	10	273
Robotnicy niewykwalifikowani	24	30	28	9	9	128
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	19	45	19	7	9	42
Rolnicy	25	43	15	5	12	181
Prywatni przedsiębiorcy	7	27	36	16	14	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>						
Wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie	29	38	19	5	8	593
Wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie	14	26	33	14	13	266
Wierzący(a), ale niepraktykujący(a)	2	15	41	30	12	113
Niewierzący(a)	0	0	31	50	19	26
<u>Ocena warunków materialnych</u>						
Złe	19	30	25	15	11	487
Przeciętne	23	33	27	8	9	404
Dobre	25	30	23	10	11	107
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewica	15	25	29	19	12	161
Centrum	17	31	29	12	10	422
Prawica	31	33	21	8	7	241
Trudno powiedzieć	26	38	20	6	10	156
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	34	28	31	5	2	94
Skupionych w OPZZ	14	32	32	8	14	50
Innych	12	39	24	9	15	33
Nie należący do żadnych	21	31	24	13	11	807

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, po ostatniej wizycie popularność Papieża w Polsce jeszcze bardziej wzrosła, nie zmieniła się, czy też zmniejszyła się?			Liczba osób
	wzrosła	nie zmieniła się	zmniejszyła się	
Ogółem	49	41	10	977
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	49	40	11	467
Kobiety	49	42	8	510
<u>Wiek</u>				
Do 24	40	57	3	99
25-29	47	46	7	113
30-39	42	42	16	228
40-49	50	40	10	168
50-59	56	37	8	144
60 lat i więcej	56	34	9	225
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	56	38	6	388
Miasto	44	43	12	589
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	59	37	4	112
21-100	40	47	13	207
101-500	44	40	16	160
501 tys. i więcej mieszkańców	38	47	14	110
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	53	41	6	150
Północno-wschodni (Białystok)	69	25	5	75
Północny (Gdańsk)	43	43	14	93
Południowy (Katowice)	50	40	10	176
Południowo-wschodni (Kraków)	45	40	14	152
Środkowowschodni (Lublin)	43	54	3	74
Środkowozachodni (Poznań)	51	42	7	146
Południowo-zachodni (Wrocław)	40	43	17	111
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	58	33	9	410
Zasadnicze zawodowe	50	45	5	242
Średnie	42	45	13	256
Wyższe	22	58	20	69
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	38	40	22	50
Pozostali umysłowi	33	55	12	214
Pracownicy handlu i usług	50	41	9	56
Robotnicy wykwalifikowani	50	40	10	265
Robotnicy niewykwalifikowani	55	40	5	125
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	74	21	5	42
Rolnicy	63	29	7	178
Prywatni przedsiębiorcy	32	52	16	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie	57	38	5	583
Wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie	44	43	13	260
Wierzący(a), ale niepraktykujący(a)	26	51	22	107
Niewierzący(a)	11	52	37	27
<u>Ocena warunków materialnych</u>				
Złe	49	41	10	476
Przeciętne	50	42	8	395
Dobre	48	38	14	106
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	28	53	19	159
Centrum	49	42	9	413
Prawica	57	34	9	240
Trudno powiedzieć	62	36	2	149
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	50	40	10	94
Skupionych w OPZZ	50	33	17	48
Innych	39	58	3	33
Nie należący do żadnych	50	40	10	788